

Grundläggande granskning av Kostnämnden i Örnsköldsvik 2022

Revisionsrapport

1 Bakgrund

Revisorerna granskar årligen, i den omfattning som följer av god revisionsred, all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden. Den årliga granskningen omfattar grundläggande granskning, fördjupad granskning samt granskning av årsredovisning och delårsrapport.

Den grundläggande granskningen handlar bland annat om den struktur som nämnderna har för att uppnå en fullgod styrning, uppföljning och kontroll. Revisorerna ska i den grundläggande granskningen bedöma om förutsättningar för tillräcklig intern styrning och kontroll finns, samt om det fungerar i praktiken.

2 Syfte, revisionsfråga och avgränsning

Syftet med granskningen är att översiktligt bedöma om nämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten och ekonomin är tillräcklig. Utifrån syftet följande revisionsfrågor har besvarats:

- Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige (avseende både verksamhet och ekonomi) och brutit ned dessa till styrsignaler för verksamheten?
- Har nämnden en systematisk uppföljning och rapportering av det ekonomiska och verksamhetsmässiga resultatet samt hanterat eventuella avvikelser i resultatet? Det ingår även i granskningen att översiktligt bedöma måluppfyllelsen.
- Har nämnden ett systematiskt arbete med sin interna kontroll?

Uppdraget är primärt avgränsat till att följa nämndens protokoll med tillhörande handlingar.

Granskningen är avgränsad till Kostnämnden i Örnsköldsvik.

3 Revisionskriterier

De revisionskriterier som utgjort underlag för revisionens analyser, slutsatser och bedömningar är huvudsakligen följande:

- Kommunallagen, SFS 2017:725
- Nämndens reglemente, beslutad av fullmäktige 2011-04-29
- Regionplan 2022–2024, beslutad av Regionfullmäktige 2021-08-25--26
- Policyn Samlad ledningsprocess, beslutad av Regionfullmäktige 2021-06-24

Regionstyrelsens riktlinjer ”Styrmodell” och ”Intern styrning och kontroll” har även varit utgångspunkter för vår granskning.

4 Metod

Granskningen har genomförts via dokumentstudier.

5 Resultat av granskningen

5.1 Bakgrund Kostnämnden i Örnsköldsvik

Kostnämnden i Örnsköldsvik är en gemensam nämnd för måltidsverksamhet mellan parterna Örnsköldsviks kommun och Region Västernorrland, varav den förstnämnde är värdkommun. Av avtalet framgår att ”Båda parter syfte med samverkan är att åstadkomma kostnadseffektiv måltidsverksamhet med hög kvalitet.”

Ett avtal träffades mellan parterna 2011. Avtalet avsåg perioden 2011-04-01 – 2013-12-31 och har därefter löpt med två års förlängning i sänder till dess att uppsägning sker från endera part. Till avtalet bifogades ett gemensamt reglemente.

5.2 Har Kostnämnden i Örnsköldsvik tolkat mål och uppdrag från fullmäktige (avseende både verksamhet och ekonomi) och brutit ned dessa till styrsignaler för verksamheten?

Nämnden fastställde i december 2021 en verksamhetsplan respektive budget för verksamhetsåret 2022. Av verksamhetsplanen framgår fem inriktningsmål med tillhörande mått, måltal och aktiviteter. Målen som adresserats är:

- Medborgarnytta: Medborgaren ska känna delaktighet, trygghet och vara nöjda med servicen.
- Effektiv verksamhet: Hög tillgänglighet, engagerade medarbetare samt utveckling av verksamhets- och utvecklingsprocesser.
- Attraktiv arbetsgivare: Gott ledarskap med nöjda, kompetenta och friska medarbetare i bra arbetsmiljö. Jämställda arbetsplatser med mångfald.
- Ekonomi i balans: Positivt resultat, strategiska investeringar och god ekonomistyrning.
- Utveckling och förnyelse: Regional utveckling. Attraktiv och hållbar livsmiljö.

Inriktningsmålen är vad vi uppfattat en del av Örnsköldsviks kommuns (det vill säga värdkommunens) målstyrning. Nämndens uppdrag framgår av bilaga till det gemensamt beslutade avtalet.

Kommentar

Vi noterar att nämnden fastställt en verksamhetsplan och en budget i balans för 2022. Av avtal och styrande dokument framgår inte med tydlighet vilken organisations fullmäktige som styr nämndens mål. Verksamhetsplanen är vad vi kan bedöma inte anpassad efter Region Västernorrlands fullmäktiges politiska ambitioner. Vi bedömer att det bör säkerställas att nämndens mål faller inom ramen för

både kommunens och regionens målsättningar. Vi rekommenderar därför att formerna för målstyrningsprocessen ses över och tydliggörs.

En iakttagelse är att reglementet, om än formellt giltigt, enligt uppgift inte reviderats sedan avtalets start 2011. Av regionens riktlinje Styrdokument framgår att ”Reglementen fastställs inför varje mandatperiod av regionfullmäktige och revideras under mandatperioden vid behov.” Vi rekommenderar att reglementet och avtalet ses över för att säkerställa aktualitet och ändamålsenlighet.

Nämndens verksamhetsplan fastställdes i december 2021 vilket, vad vi kan uttyda, är i linje med Örnsköldsviks kommuns policy för ekonomistyrning. Enligt regionens styrmodell ska kommande års verksamhetsplaner fastställas under oktober månad, men vi bedömer det vara rimligt att nämnden följer värdkommunens styrning i detta avseende. Vi ser samtidigt gärna att formerna för detta tydliggörs i avtalet mellan parterna.

5.3 Har Kostnämnden i Örnsköldsvik en systematisk uppföljning och rapportering av det ekonomiska och verksamhetsmässiga resultatet samt hanterat eventuella avvikelser i resultatet?

Den övergripande rapporteringen av verksamhetens verksamhetsmässiga och ekonomiska resultat har skett genom två tertialrapporter samt bokslutsrapport för helåret 2022. Ekonomiskt utfall, och i mindre omfattning verksamhetsmässigt resultat, har även rapporterats löpande till nämnden vid sammanträden.

Ekonomisk resultatrapportering har fördelats mellan regionen och kommunen, med tillhörande förklaringar av förekommande avvikelser. Över lag finns endast små avvikelser från budget och för helåret 2022 redovisas ett underskott på 27 tkr.

Verksamhetsmässig resultatrapportering utgår från nämndens utvalda mål och jämför måltal med periodens utfall. Även aktivitetens status redovisas och kommenteras. Nämnden har under 2022 adresserat totalt sju måltal och bedömer att två utfall är godkända, två utfall är ej godkända och tre utfall varken är godkända eller ej godkända.

Godkända utfall:

- Andel nöjda matgäster, vård- och omsorgsboende.
 - Utfall: 95%
 - Måltal: minst 95%
- Procentuell avvikelse på nämndresultat.
 - Utfall: 0,2%
 - Måltal: högst 2%

Ej godkända utfall:

- Andel sjukfrånvaro.
 - Utfall: 9,66%

- Måltal: högst 6,5%
- Årligen minskad andel matsvinn, Regionen.
 - Utfall: -3,1%
 - Måltal: minst -10%

Utfall som varken bedömts vara godkända eller ej godkända:

- Andel nöjda matgäster, Örnsköldsviks sjukhus.
 - Utfall: 91%
 - Måltal: 95%
- Andel ekologiska och/eller närproducerade livsmedel.
 - Utfall: 41,3%
 - Måltal: minst 42%
- Matsvinn i gram per portion, vård och omsorgsboenden.
 - Utfall: 88,1
 - Måltal: minst högst 87

Vi har noterat att det till målet om sjukfrånvaron redovisas planerade åtgärder under 2023 i syfte att minska sjukfrånvaron. Planerade åtgärder 2023 för att minska matsvinnet framgår även för vård- och omsorgsboenden, dock inte för regionen.

Kommentar

Vi bedömer att nämnden har tillräcklig uppföljning och rapportering av ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat. Vi vill dock framhålla behovet av att åtgärder planeras i de fall mål inte uppnås/bedöms kunna uppnås.

Vi vill dock i likhet med 2021 års granskning framhålla att vi ser det som tveksamt att nämnden fastställer mål som medger underskott i förhållande till tilldelad budget.

5.4 Har Kostnämnden i Örnsköldsvik ett systematiskt arbete med sin interna kontroll?

Nämnden har planerat sitt arbete med intern kontroll för 2022 via en internkontrollplan. Planen fastställdes vid sammanträde i december 2021. Planen tar utgångspunkt i en riskanalys kopplad till nämndens väsentligaste uppgifter. Ett flertal risker har identifierats och värderats varav två riskområden ansågs vara prioriterade: generella bemanningsproblem/kompetensförsörjning respektive försämrade arbetsglädje på grund av hög sjukfrånvaro.

Nämnden har följt upp internkontrollplanen i sin bokslutsrapport för 2022. Nämnden redovisar ett godkänt resultat för riskhanteringen kopplad till bemanningsproblem, vilket motiveras med att utbildningsinsatser genomförts. Risker kopplade till sjukfrånvaro/arbetsglädje redovisas dock med ej godkänt resultat med motiveringen att sjukfrånvaron alltså är mycket hög.

Kommentar

Vi bedömer att nämnden genomfört ett systematiskt och tillräckligt arbete med intern kontroll.

6 Revisionell bedömning

Vår översiktliga bedömning är att nämnden haft en i allt väsentligt tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten. Vi ser samtidigt ett antal utvecklingsbehov, vilka framgår av nedanstående rekommendationer.

Rekommendationer

Nedan framgår våra främsta rekommendationer.

- Se över och tydliggör formerna för målstyrningsprocessen.
- Se över nämndens reglemente och avtalet mellan regionen och kommunen för att säkerställa aktualitet och ändamålsenlighet.
- Säkerställ att åtgärder planeras i de fall mål inte uppnås/bedöms kunna uppnås.
- Se över nämndens ekonomiska mål. Vi bedömer det som tveksamt att nämnden fastställer mål som medger underskott i förhållande till tilldelad budget.

Jonas Innala

Revisor